

Запитання не можуть стосуватися приватного або сімейного життя опитуваного, обмежувати свободу думки, совісті, релігії або вираження поглядів.

У процесі опитування спеціаліст-поліграфолог ставить тільки ті питання, що були попередньо обговорені з особою, яка опитується.

Спілкування спеціаліста-поліграфолога з особою, яка опитується, ведеться мовою, якою особа володіє. Якщо спеціаліст поліграфолог та особа, яка опитується, не можуть спілкуватися однією мовою, ініціатор залучає до проведення опитування перекладача.

Під час опитування за письмовою згодою опитуваного виключно для фіксації дотримання порядку, можуть використовуватись аудіо- та відеозапис.

По закінченні опитування спеціаліст-поліграфолог знайомить особу з результатами опитування щодо її реагування на пред'явлені психологічні стимули, з'ясовує, чи бажає особа ознайомитися з довідкою, та інформує про можливість та порядок ознайомлення.

Спеціаліст-поліграфолог повинен забезпечити збереження усіх матеріалів дослідження (поліграми, аудіо- та відеозапис) та несе персональну відповідальність у разі їх втрати.

Петухова Марина Олександрівна,
здобувачка ступеня вищої освіти магістра
Луганського державного університету
внутрішніх справ ім. Е. О. Дідоренка

СУЧАСНІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Відповідно до положень чинного Кримінального процесуального кодексу України, слідчий експеримент проводиться з метою перевірки і уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань.

Ч. 2 ст. 240 КПК України дозволяє з метою фіксації ходу та результатів слідчої (розшукової) дії проводити вимірювання, фотографування, звуко- чи відеозапис, складати плани і схеми, виготовляти графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу. Для здійснення такої фіксації слідчим, дізнавачем, прокурором, залученими спеціалістами можуть використовуватися різноманітні технічні засоби.

Використання будь-яких технічних засобів під час проведення слідчого експерименту має бути відображено у відповідному протоколі із зазначенням назви, технічних характеристик, серійних номерів та інших ознак застосованих засобів.

Основною формою фіксації ходу та результатів слідчих (розшукових) дій лишається протоколювання. Бланки протоколів (а іноді і весь документ) виготовляються за допомогою комп'ютерної

техніки, роздруковуються, заповнюються та підписуються учасниками С(Р)Д. Тому у випадках проведення слідчого експерименту поза кабінетом слідчого доцільно використовувати мобільні комп'ютери (ноутбуки, планшети) для здійснення протокольної фіксації його проведення. В перспективі підписи учасників на паперовому протоколі можуть бути замінені електронними (цифровими) підписами.

Фотографування під час проведення слідчого експерименту здійснюється з метою фіксації відтвореної обстановки, результатів проведених дослідів та випробувань. Для цього доцільно використовувати сучасні цифрові фотокамери з можливістю запису в exif-файл фотографій gps координат та часу їх виконання, інших даних про знімок (експозиція, фокусна відстань тощо).

Відеоапаратура застосовується для фіксації динамічних процесів під час проведення слідчого експерименту [1, с. 53]. Сучасні цифрові відеокамери із картами пам'яті великого об'єму (128 gb та більше) дозволяють здійснити безперервну фіксацію всього ходу слідчої (розшукової) дії та зберегти відеозапис одним файлом. За аналогічними правилами може здійснюватися аудіофіксація ходу проведення С(Р)Д, як одночасно із відеозаписом, так і окремо від нього (з використанням диктофонів, аудіорекордерів).

Для виготовлення планів, схем, графічних зображень за результатами проведення слідчого експерименту доцільно використовувати цифрові графічні планшети, які мають низку переваг перед класичним папером. В парі з комп'ютером для обробки даних, використання такого планшета дозволяє створити точні схеми у будь-якому зручному масштабі, з можливістю їх редагування і доопрацювання по ходу проведення слідчого експерименту.

А. В. Коваленко рекомендує застосовувати комп'ютерне моделювання під час проведення слідчого експерименту. Науковець пропонує створювати комп'ютерні моделі навколишньої обстановки місця, де було вчинено злочин, з метою забезпечення можливості безпечного відтворення дій, обстановки чи обставин такої події [2, с. 55]. Для виготовлення подібної моделі мають використовуватися сучасні персональні комп'ютери та спеціальне програмне забезпечення для 3D моделювання чи архітектурної візуалізації. За можливості доцільно виготовляти точні 3D моделі об'єктів, які мають значення для проведення слідчого експерименту, з використанням спеціальних 3D сканерів або методу поліфотограмметричної фотозйомки [3, с. 257–258].

Ю. А. Чаплинська пише, що під час проведення експерименту необхідним є використання тих самих приладів, механізмів, пристроїв і матеріалів, що використовувалися під час злочинної події [4, с. 46]. Тому у випадку, якщо злочинцем під час події, яка відтворюється, були використані ті чи інші технічні засоби, вони мають бути використані і під час проведення слідчого експерименту та належним чином відображені у протоколі слідчої (розшукової) дії.

Підсумовуючи вищевикладене можна зазначити, що сучасний рівень розвитку науки і техніки дозволяє значно підвищити ефективність проведення слідчого експерименту за рахунок використання новітніх технічних засобів. Мобільні комп'ютери можуть використовуватися для протоколювання, фотоапарати, відеокамери, аудіорекордери, графічні планшети, 3D сканери – для фіксації ходу та результатів проведення слідчої (розшукової) дії.

Список використаних джерел

1. Проведення слідчих (розшукових) дій із застосуванням звуко- та відеозаписувальних технічних засобів : метод. рек. / [В. В. Невгад, Р. М. Дударець, А. А. Саковський, М. П. Климчук]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2018. 67 с.

2. Коваленко А. В. Перспективи використання комп'ютерного моделювання при проведенні слідчого експерименту в ході розслідування злочинів, вчинених на тимчасово окупованих територіях. Особливості процесуального доказування у кримінальних провадженнях про злочини, вчинені на тимчасово окупованих територіях: матеріали II Круглого столу (3 листопада 2017 року). Київ: Національна академія прокуратури України, 2018. С. 55–57.

3. Коваленко, А. (2020) Фотограмметричний метод судової фотозйомки. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право», (29), С. 253–260. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2020-29-34>.

4. Чаплинська Ю. А. Слідчий експеримент (організаційний аспект). Криміналістичний вісник. 2013. №. 1. С. 43–48.

Терещенко Віктор Федорович,
старший викладач кафедри оперативно-
розшукової діяльності Національної
академії внутрішніх справ

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ДРОНІВ В ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Останнім часом для правоохоронної діяльності характерним є постійне впровадження новітніх технічних засобів та автоматизованих систем. Серед них, одне з пріоритетних місць, займають безпілотні авіаційні комплекси, в склад яких входять безпілотні літальні апарати (БПЛА). Для вирішення завдань Національної поліції України, застосовуються БПЛА мультироторного типу, які ще називають дронами. Найбільш поширеними з цих апаратів є квадрокоптери, головним завданням яких при їх створенні була повітряна зйомка та спостереження в реальному часі за наземними об'єктами. Для таких пристроїв характерними ознаками є невелика вага, компактність та висока маневреність. На ринку представлена велика кількість цивільних БПЛА, які відрізняються своїми специфічними характеристиками, функціональними можливостями та комплектацією. Оскільки дрон є